

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קד.

1. ויאמר אל בנותיו ואין לקחה זה עובתן את האיש קראן לו ויאכל לחם: שמות ב כ
2. ומשפחות ספרים ישיבי יעבץ תרעתיים שמעתיים שוכתיים המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רבבי:
3. ובני קני חתן משה עלו מעיר התקרים את בני יהודה מדבר יהודה אשר בגב ערד וילך וישב את הקני:
4. ויהי הם ישיבי אל השלחן ויהי דבר יי אל הבאים אשר השיבו:
5. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה ושאר יושבי בגב אל קצה תעלה הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
6. ראו עתה בני אני עמדי הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין מרפא מצילי: הברים לב לט
7. קבורת חמור יקבר סובב והשלחן מקלחה לשערי ירושלים:
8. אנה יי וקר נא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם ונתוב בעיניך עשיתי ויתן חוקיהו בני גדולי: מלכים ב כ ג
9. ויאמר חוקיהו אל ויהי קריים בהיכל מלך ויהי עלייתו ביום השלישי בית יי:
10. ומבניך אשר יצאו מפרך אשר תוליד יקחו ויהי קריים בהיכל מלך ויהי עלייתו ביום השלישי בית יי:
11. וישמע עליהם חוקיהו ויראם את כל בית נבחה את הקספ והטוב ואת הבשמים ואת כל אשר נמצא באוצרותיו לא היה דבר אשר לא יראם חוקיהו בביתו ובלב ממשתלחו: מלכים ב כ ג
12. איכה ישבה בך העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי בפרדיות היתה קמס: איכה א א
13. וישכן ישראל ביש בך עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמיו יערפו מל יערפו סל:

ואותו כלי הפך אמו על ראשו כדי שלא יכירו ישעיה שהיה מתבייש [ממנו]: **יאשיהו**. בן אמון: **חוקיהו**. אבי מנשה: **נכרא מנשה אבא ורנן**. יאשיה מנשה אמון אביו ולא חזקיה מנשה בנו דכתיב אין מידי מנזל ודכתיב ליה בהגדה: אין אברהם מנזל וכו': **השפא דאסיס להכי**. דברא מנשה לנכרא:

אחו נמי. לא תימא דכבשיהו [לאפיה] אלא מפני כבודו של חזקיה לא מנאחו: **מפני מה לא מנאו אס יסויקים**. בזותן שאין להם חלק [לעוהו]: **משום דלי חייא בר אביה**. שנתכפר על שלא ניתן לקבורה. וכל הני מפני מה לא מנאו לא צעי אלא מהנך דהוו רשעים גמורים כדחשיבנא להו לעיל [קג:]: אמו חתם את המורה וכו': **נחאס ועוד כו'**. נקמה נעשית זה כבר ועוד אחרת תעשה זה: **פרידה**. כך שמו: **סיפא**. ארנז: **בשזיל הטוב מה אום**. בשזיל חזקיה [ששיצה את] עממו דלמר הטוב צעינך עשיתי גרם לו שאמר מה אום כי אעלה בית ה' ששאל אות מהקב"ה שעבירה גוררת עבירה: **אלו נכרים על שולחנו**. אותם ששלח לו מרוך בלחן ספרים ומנחה על ידם: **ומשמע עליו**. כגון חזקיה דלמרין לקמן אשמו השקמה עליהם: **גורם גלום**. דכתיב וישמח עליהם חזקיה ויראם את (כל) בית נכמה ומכיר במריה ומצניף אשר ילאו ממך יקמו והיו סריסים ציכלי מלך צבל: **אשמו השקמה עליהם**. היא עלמה מחוגת להם. והיינו בית נכמה לשון מנכה על שם לנע שנפתחה מן האדם ומנחה נכרא אשה: **ביום גניו**. והכי מתרגמינן¹⁰ בית גניוהי ומנחם פתר במתכונתו לשון סמננים כמו (בראשית לא) נכחת ולרי ולוט: **זין אולן זין**. כגון פרזל שלטי צפרזל¹¹: **איכה**. ל"ו בגימטריא: **ל"ו כרימות** (דף ג). חשיב להו: **לקו בא"ב**. שכל מגילת איכה סדורא צלפא צימא: **בטח צדד**. שישצין יחידים ואינן ממיראין לא מן הנכרים ולא מן חיות רעות: **רצפי עס**. עס שמתרצה והולך יותר משאר עס: **קטנה גדולה**. ש"ז של קטן אינו מנושל ואינו מוריע מהר כשל גדול וכן רחס של קטנה אינה קולטת מהר כשל גדולה לפיכך משיאין גדולה לקטן כדי לכשתא זרעו [מנושול] קולט מהר וקטנה לגדול כדי שיאס שצטע זרעו קולט מהר ולא קטנה לקטן ששוין להוליד. ולא קטן וקטנה ממש אלא שעומדין על פרקו ורלוין הס להוליד ומיהו אין זרע שלהם מנושל כל כך: **אחד**

עמון ומואב. קרוצין לישראל שצאו מלוג בן אחי אברהם ורחמן הממוס שלא יצאו בקהל. ל"א קרוצין ממש ליכא למימר דהא מדין מבני קטורה היו בני אברהם וקרוצים היו בני מדין לישראל יותר מעמון ומואב שהם בני אברהם אלא עמון ומואב שכנים וקרוצים היו לארץ ישראל ומדין רחוקים להם

היו יושבו נלשמה הגויים ממשפחות ספרים. והאי קרא מפרש ליה כולי כספירי¹² צפרשת ויאמר משה לחוצב: **המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רכב**. וקינים אלו בניו של יתרו דכתיב ובני קיני חתן משה ובניו של יתרו הן הן בניו של רכב דכתיב הקינים הבאים מחמת אבי בית רכב וכתיב וירמיה לה ולבית הרבצים אמר ירמיה כי זה אמר ה' [וגו'] יען אשר שמעתם [על] מות [יהודב] אביכם [וגו'] לא יכרת אש ליונדב בן רכב [עומד] לפני כל הימים ולאמרין כספירי¹³ אפשר נכרים הם ונכנסין להיכל והרי כל ישראל לא נכנסו להיכל אלא שהיו יושצין בסנהדרין ומורין בדברי מורה. מ"ר: **ממכה**. דלמרין לעיל [קג:]: הניחו לו שפתו מנויה לעוברי דרכים: **ומשרה שכינה על נביאי הכנעל מחצרו של עזר הנביא**. דעזר הנביא נתנבא על מוצח בית אל שיחרצ מפני שהעמיד צו ירבעם ללמים דכתיב (במ"א יג) והנה אש האלהים בא מיהודה וגו' ויאמר מוצח מוצח ומפרש כסדר עולם להניו עזר הנביא וצא נביא השקר והטעור לעזר והשיצו לבית אל והעבירו על מנות הקב"ה שאמר לו לא תשוב לבית אל והאכילו וזכות שהאכילו שרמה עליו שכינה שנאמר [שס] ויהי דבר ה' אל האיש הנביא אשר השיצו להאכילו אלו: **ושגגה עולה זדון**. שהרי מלניו ציהונתן שגג ולא הלוהו לדוד שתי ככרות ונענש דלמר רב יהודה וכו': **לוהו**. לשון ליה: **לא נהרגה נביא**. שלא היה נרץ דוד לשאלו להם מכנינו נוצ ולא היה דואג מלשין עליהם: **ולא היה שאלו נהרג**. על אותו עון: **שמועל**. דלכזי יומס ובני חזקיה: **ושאר**. מישראל שצטע להיות צניך ותלמידך וכל מי שישצו לביתך דהיינו תלמידיו כדמתרגמינן ושאר¹⁴ דלא תטאו ודעתו חטאי תלמידוהי: **מאי כובס דכבשינה לאפיה**. שכבש את פניו והיה מתבייש מפני ישעיה: **כובס**. כמו כובש: **אולל דקלני סחף ארישיה**. כלי מנוקצ של כובסין שזולפין צו מים על הצגדים

ואת ועוד אחרת תניא אמר רבי בעיניך עשיתי מה אום בשביל שגנבים אכלו על שולחנו גרם גלות לבניו מסייע ליה לחזקיה דאמר חזקיה כל המזמן עובד כוכבים לתוך ביתו ומשמש עליו גורם גלות לבניו ויאמר [אשר תוליד] יקחו והיו סריסים בהיכל מלך בבל¹⁵ וישמח חזקיה ויראם את (כל) בית נכחה את הכסף ואת הזהב ואת הבשמים ואת השמן הטוב וגו' אמר רב מאי בית נכחה אשתו השקתה עליהם ושמואל אמר בית גניו הראה להם ור' יוחנן אמר זין אוכל זין הראה להן¹⁶ איכה ישבה בדד אמר רבא אמר רבי יוחנן מפני מה לקו ישראל באיכה מפני שעברו על שלשים ושש כריתות שבתורה אמר רבי יוחנן מפני מה לקו בא"ב ב"ת מפני שעברו על התורה שניתנה בא"ב ב"ת ישבה בדד אמר רבא אמר רבי יוחנן אמר הקב"ה אני אמרתי וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמיו יערפו מל עכשיו יהיה בדד מושבם העיר רבתי עם אמר רבא אמר רבי יוחנן שהיו משיאין קטנה לגדול וגדולה לקטן כדי שיהו להם בנים הרבה היתה כאלמנה¹⁷ אמר רב יהודה אמר רב כאלמנה ולא אלמנה ממש אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור אליה רבתי בגוים שרתי במדינות אמר רבא אמר רבי יוחנן כל מקום שהן הולכין נעשין שרים לארדניהן ת"ר מעשה בשני בני אדם שנשבו בהר הכרמל והיה שבאי מהלך אחריהם

- א) לקמן קו. ע"ש סוטה יא. ע"ש, ג) גירסת ערוך בערך אכל אולל והכי על ז' ע"ש פירוש ע"ש, א) בני משפחות סוטה: ד"ה דלמרי, ד) לעיל פב. ע"ש, ה) נ"א אמאי דכתיבו חזקיה נפקא אמרה לה לשיבנה אמר לה הוה ח"ו, ו) במלכות איתא ושמע פירושיה לט מביד ושמח, ו) ז"ל רבנן, ח) נעתיים כ"ה, ט) בהעלותך י ע"ה, י) [שס], ס) [ספרי האויט לז לט], ז) צ"ע במקום כ"ה: יקוט ד"ר פירוש, הוה ר' חייא בר אבבה, ז) בית נכמה מ"ב כ, ח) לעיל י"ז.

גליון הש"ס
גם אין אברהם מציל. ע"י יומא לה ע"ב חתום ישינס ד"ה מעשה:

מוסף רש"י
ורשבי יעבץ. תלמידי יעבץ. יעבץ אדם גדול בתורה היה, כדכתיב (ד"ה"א ד) ויקרא יעבץ לאהי ישראל לאמר אם בן ברכתי מצורה והרבת את גבולי בתלמידי וגו' ויצא אליהם את אשר שלח (סוטה יא. ע"ש תורה ס"ז). מפרש בספרי ששמעו מרעהו כהן קני, ל"א כרמיים על שם שהיו יושבים בשערי ירושלים (סוטה ס"ח). שמועתיים. ששמעו מנות אברהם, דכתיב יונדב בן רכב שמעתי קרא, והם היו מבני בניו של יתרו כדמפרש ארזי המה הקינים (סוטה ס"ח). סוכתיים. על שם שהיו יושבים בסוכות, כדכתיב (ירמיה נ"ב) ונשח צהלים, וקרי להו משפחת סופרים, דהיינו סנהדרין, וכן מרעמיים קניי שער (סוטה). אוכלא דקצרי. נכע אמו לפני ישעיה וסם על ראשו אוכלא דקצרי, ספה עליו כלי, פי כלי מנוקצ של כובסין שזולפין צו מים על הצגדים (ישעיה יג). וקנו דרבי פרידא. הוה ר' חייא בר אבבה (לעיל י"ז). קבורת חמור. משךן ברחוקות (סוטה). ולא אלמנה ממש. דהא לא מביד אלמנה אלא היתה כאלמנה, כאלמנה השומרת בתלמידי חיות על בעלה שהלך ועמיר לחור (תענית ב.ב).

דברים כל כ